

193/199
D
11/165
143
Muz 759

E-9. (23. §.)

1942. évi 164
szab. szerk. 1942. számú körrendeletéhez.
Régi Közlöny 20. szám.

Bizalmas!

Könyvtárújság-forgalomban
nem kapható

NYELV-ÉRTÉKELÉSI KÖNYVTÁR
ARCHIVUM

Lelt. sz.: 582/Arv

TERVEZET.

A GÁZ ALKALMAZÁSA ÉS GÁZVÉDELEM.

(A SZERKESZTÉS ALATT ÁLLÓ E-9. JELZÉSŰ
SZOLGÁLATI KÖNYV 23. §-A.)

BUDAPEST

1 SAJTÓVÁLLALAT RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
1942.

513

Muz 759

1942. évi 58.940/eln. szab. szerk. 1942. számú körrendeletéhez.
Honvédségi Közlöny 20. szám.

E—9. (23. §.)

113

Bizalmas!

Könyvtári forgalomban
nem kerülhet!

TERVEZET.

A GÁZ ALKALMAZÁSA ÉS GÁZVÉDELEM.

(A SZERKESZTÉS ALATT ÁLLÓ E—9. JELZÉSŰ
SZOLGÁLATI KÖNYV 23. §-A.)

LUDOVIKAI AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

BUDAPEST
STADIUM SAJTÓVÁLLALAT RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
1942.

M. kir. Honvédelmi Miniszter.

58.904/eln. szab. szerk. 1942. szám.

Elosztó szerint.

A szerkesztés alatt álló E—9. jelzésű „Műszaki vezetés“ című szolgálati könyv 23. §-át: **A gáz alkalmazása és gázvédelem** címmel, tervezetként kiadom.

Véleményes jelentések a 4. vkf. oszt. útján 1943. évi március hó 1-éig érkezzenek meg.

Budapest, 1942. évi április hó 22-én.

vitéz Bartha s. k.
m. kir. honvédelmi miniszter.

23. §. A gáz alkalmazása és a gázvédelem.

A) Általában.

Nemzetközi egyezményekkel az államok kölcsönösen 1.
 kötelezték magukat, hogy a háborúban harcászokat nem
 alkalmaznak. Mégis, hogy meglepetéseknek elejét ve-
 gyük, ismernünk kell a harcász alkalmazásának és a
 gázvédelemnek alapelveit, fel kell készülnünk erre a
 harc módra is.

A harcász a lövedékhatás kiegészítője, sőt bizonyos 2.
 esetben pótlója is lehet.

Jellegzetessége a tűzzel szemben, hogy egyenlete-
 sebben fedi be és hosszabb ideig veszélyezteti a célt,
 holtterek, fedezékek, stb. nem nyújtanak ellene védel-
 met. Igen érzékeny azonban az időjárással szemben.
 Hatásossága a talajnemtől és terepfedezettől is függ.

A harcászok még a megfelelő gázvédőeszközökkel 3.
 ellátott csapat erkölcsi erejét és ellenállóképességét is
 csökkentik. A gázvédőeszközök kényszerű használata a
 csapat harckésztségét hátrányosan befolyásolja.

A harcászok alkalmazhatók: 4.
 az ellenség bénítására, általában csak helyenkint és
 időnkint;

az ellenség leküzdésére nagyobb gáztömegeknek a
 döntés helyén és idején, a súlyképzés elvei szerint való
 alkalmazásával;

az ellenség mozgásának terelésére, egyes területeknek foltszerű vagy teljes szennyezésével.

5. A harcgázok megsemmisítő hatású alkalmazásának, az alkalmazás helyének, idejének és módjának, valamint az anyag vegyi összetételének tekintetében egyik legfontosabb feltétele a meglepetés.

Ennek előfeltétele: titoktartás, feltűnő előkészületek mellőzése, színtelen, szagtalan és lappangó hatású gázok használata; a gáznak viszonylag nagy mennyiségben, tűzhatással egyidőben való, rajtaütésszerű alkalmazása, a kellő gázsűrűség gyors elérése, a gázosítás helyének és idejének gyakori változtatása.

6. A harcgázt gázlövessel, repülőbombákban, gázvetés útján, gázfuvással, ingerlő füstgyertyák elfüstölésével gázkézigránátokkal, általunk kiürített területek szennyezése útján, esetleg repülők által való permetezéssel juttathatjuk az ellenségre.

A gázlövés (repülőgázbombák) még mozgóharcban is igen alkalmas főleg az ellenséges tűzéréség időleges bénítására. Alkalmazható továbbá kisebb méretű terepszennyezésre, sőt kedvező terep és időjárási (szél) viszonyok mellett a küzdők (tartalékok) ellen is.

A gázvetéssel viszonylagosan nagyobb töménységet érhetünk el. Ugyanazokra a feladatokra alkalmazható, mint a gázlövés, csak rövidebb távolságokra.

A gázfuvás és ingerlő füstgyertyák — kedvező időjárási és terepviszonyok mellett — alkalmasak az ellenség, főleg küzdő részeinek gázzal való elárasztására.

A hajítható gázkézigránátok rohamelhárításnál használhatók.

A terepszennyezés mozgásában késlelteti, ténykedésben lényegesen hátráltatja, vagy határozott irányba tereli a szennyezett területen áthatolni akaró csapatot.

Műszaki zárással együttjáróan is előnyösen alkalmazható.

A terepszennyezés különösen hatásos útszorosokban, útkereszteződéseken, vizen való átjáróknál, azonkívül oly helységekből, erdőkben, völgyekben, amelyek az ellenségnek szállítási vagy gyülekező helyül kínálnak.

Repülőök vagy tüzérség messze az ellenséges arcvonal mögött is létesíthetnek kisebb terepszennyezést a hadműveleti mozgás és egyéb ténykedések zavarására.

B) Gáz alkalmazása támadásban.

A támadó, főleg megerősített állásokra való támadásnál, levegőt szennyező harcgázt alkalmaz, hogy az ellenség vezetési ténykedéseit gátolja, tüzérségét bénítsa, gyalogságát gázálarc alá kényszerítse, tevékenységében akadályozza. Az ellenség menetelő, készenlétbe helyezett vagy tartalékban lévő részeire, valamint utakra, szorosokra és helységekre gázrajtaütésekkel hathat. 7.

Hogy az alkalmazott gáz a támadó előrejutását ne gátolja, a támadás területére, gyorsanható, levegőt szennyező gázt; védő feladattal megbízott saját csoportok előtt pedig terepet szennyező harcgázt használ. 8.

A támadó a terepszennyezést a szárny, az oldal, a hát, valamint a hégagok biztosítására is alkalmazhatja. 9.

C) A gáz alkalmazása védelemben.

A védő a védelem megtámasztására a védőállás előtt, vagy annak oldalában — sokszor a műszaki zárás keretében — terepszennyezést alkalmazhat. A védőállás 10.

elé fektetett gázlövessel, gázvetéssel és hajított gázgránátokkal a támadást, a rohamot megállíthatja.

11. A gáz alkalmazása gyenge erők nagy kiterjedésben való védelmét nagyban elősegíti. >

D) Gázvédelem.

12. A gázvédelemre legyünk mindig felkészülve.
A gázok csak gyenge gázvédelmi felkészültséggel rendelkező vagy meglepett (gázvédelmi eszközeit későn használó) csapattal szemben érhetnek el nagy hatást.
A kellően védekező csapat harcképességét a gáz csak annyiban csökkenti, hogy gázvédelmi rendszabályok végrehajtására kényszeríti. Ezek a mozgást, a fegyverhasználatot, a megfigyelést és a parancsadást, valamint a parancsnokok személyes befolyását korlátozhatják. A korlátozó hatás csökkentése elsősorban a kiképzés dolga.
13. A gázvédelmi figyelő és jelentőszolgálatot gondosan szervezzük meg. Ettől függetlenül használjuk fel a felderítés minden eszközét az ellenség gáztámadási előkészületeinek, valamint a már szennyezett területnek felismerésére.
14. A gázriadó jelét a hadműveleti egységen belül egyöntetűen szabályozzuk. Elsősorban a gázfigyelők adják, de adhatja bárki, aki harcgáz használatát észleli. Adására minden jellegzetes hangot adó készülék alkalmas, amelyet nem szájjal kell működésbe hozni.
A gázkészültséget minden parancsnok elrendelheti, aki az ellenségnél előkészületeket észlel a gáztámadásra vagy ilyenekről tudomást szerez.
15. Az ellenséges gáztámadás felismert előkészületeiről, vagy annak bekövetkeztéről (lefolyás, hatás, következmény) minden parancsnok közvetlen felettes parancsnokának sürgősen tegyen jelentést.

Eme jelentések alapján a hadműveleti egység parancsnoka tájékoztatja a többi csapatokat is az ellenség gáztevékenységéről.

Gáztámadások támadólagos kivédésére összpontosított tüzet, vagy korlátozott célú támadásokat alkalmazunk a gáztámadás — akár csak sejtett — kiindulási helye ellen. Különösen gázfuvó és gázvető támadások hiúsíthatók meg ily módon.

Ha tüzet alkalmazunk, legyünk figyelemmel a szélirányra, nehogy a tűz hatásaként felszabaduló gáztömeg saját csapatainkat veszélyeztesse. Legcsekélyebb veszély esetén is rendeljünk el gázkészültséget.

Előnyomulásnál vagy támadásban, ha nincs megfelelő gázvédő felszerelésünk, az elgázosított szennyezett területeket kerüljük meg. Még ha gázvédő felszerelésünk van is, csak akkor hatoljunk át rajtuk, ha kikerülésük számottevő késedelmet okoz.

Szakalakulatok hosszabb ideig tartó gázmentesítő eljárással a szennyezett terepen keresztül átjárókat nyithatnak.

Ha a megkerülés nem lehetséges, az áthatolásra elsősorban gépkocsizó alakulatokat használjunk. Végszükség esetén arra kényszerülhetünk, hogy a csapatot a szennyezett területen rögtönzött védőeszközök felhasználásával, vagy csupán gázálarccal küldjük át.

A mesterséges köd alkalmazása.

A mesterséges köd az ellenség földi és légi figyelését hosszabb-rövidebb időre kikapcsolja és harctevékenységét közvetve gátolja. Elködösíthetjük a saját csapatot (önködösítés) vagy az ellenséget (vakítás). Saját csapatok stb. elködösítését kis viszonyokban a csapat maga, nagyobb viszonyokban a vegyiharc-csapat végzi. Az ellenség elködösítése főleg a tüzérségre és a gázvetőkre hárul.

16.

17.

18.

19. A saját csapat elködösítése kikapcsolja az ellenséges figyelést, de megnehezíti a saját tájékozódást, figyelést, összeköttetést és főleg a saját gyalogsági tűzhatás kifejtését. Akkor alkalmazzuk, amikor időlegesen tevékenységeink rejtése és az ellenséges tűzhatás csökkentése a saját tűz eredményességénél helyileg fontosabb.

Ködösítés magára vonja az ellenség figyelmét, tehát az ellenség tűzét is. Tüzének szétforgácsolására, az ellenség megtévesztésére az egyébként szükséges ködösítésnél nagyobb kiterjedésben ködösítünk és rendszerint színlelt ködösítéseket is hajtunk végre.

20. A ködösítést alkalmazhatjuk:

készenlétbehelyezett vagy támadásban, eltolódásban, mozgásban lévő csapatok, tartalékok, harckocsik, folyami erők rejtésére, folyón való átkeléséknél a partváltás leplezésére;

a szárny, oldal, hézag leplezésére;

a visszavonulásnál a csapatoknak az ellenség megfigyelt tűzéből való kivonására;

szorosok, műtárgyak, vasútállomások, szállítások, az ellenséges légitámadásokkal szemben érzékeny egyéb területek légvédelmének megtámasztására;

bizonyos harcselekményeknél (pl. erődharc), kis viszonyokban egyes ellenséges fegyverek időleges vakítására stb.

21. Az ellenség elködösítésével korlátozzuk figyelését, tűzhatását és egyéb harci ténykedését, továbbá esetleg gázvédelmi rendszabályok végrehajtására készítetjük.

22. Az ellenségre irányuló ködlövélssel megállapíthatjuk az ellenség mögött a szélviszonyokat.

23. A mesterséges köd igen alkalmas eszköz lehet az ellenség megtévesztésére, ha több helyen, széles kiterjedésben alkalmazzuk. Az ellenségnél — ténykedéseink felől — bizonytalanságot kelt, esetleg nagyobb harcké-

szültséget vált ki, erőinek idő előtti kimerülését, célszerűtlen alkalmazását idézheti elő.

A mesterséges köd sikeres alkalmazását (mint a gázoknál) csak megfelelő terep és időjárási viszonyok biztosítják. 24.

A mesterséges köd nem pótolja a rejtőzést. 25.

A mesterséges köd ingerlő (fojtó) anyagokat is tartalmazhat (füst). Ha az ellenség ködösít bennünket, öltünk fel a gázálcot és csak akkor vessük le, ha a köd ártalmatlan voltáról meggyőződünk. 26.

Minden parancsnok csak a saját harcterületére terjedő ködösítést rendelhet el. 27.

Valamely hadműveleti egység területére kiterjedő nagyobb ködösítést — a felettes parancsnokságnak történő egyidejű jelentéstétel mellett — a hadműveleti egység parancsnoka rendelhet el.

Kisebb mértékű, ködlövessel, ködgyertyával (ködkézigránáttal) végrehajtható ködösítés (egyes fészkek, ütegállások, stb.) elrendelésére azok a parancsnokok jogosultak, akiknek alárendelt egységei erre alkalmas eszközökkel rendelkeznek. >

E) Gázvédelmi, illetve vegyiharc szakközegek stb.

1. Magasabb pság-nál gáztiszt (gáz-szakelőadó). 28.
Hivatása: a vh. és gázv. összes kérdéseiben parancsnokának felelős szakelőadója.

A magasabb parancsnokságok gáztisztjeinek kötelességei a gázvédelmi anyaggal összefüggésben:

a) nyilvántartja a gázvédelmi anyagnak elosztását, e tekintetben úgyszintén idejében történendő pótlása, kiegészítése tárgyában javaslatokat tesz;

b) elkészíti mindama műszaki természetű intézkedéseket, melyek a gázvédelmi anyagra vonatkoznak,

c) gondoskodik a használatra kiadott és tartalékban lévő gázvédelmi anyagnak időnkénti műszaki felülvizsgálatáról;

d) az anyaggyűjtés megszervezésében az anyagi vezérkari tisztnek segédkezik (gazdátlaná vált saját gázvédőeszközök és az ellenségtől zsákmányolt készülékek összegyűjtését);

e) gondoskodik arról, hogy az ellenségtől zsákmányolt gázharc- és védőeszközök haladéktalanul ama felsőbb hatósághoz kerüljenek, amely azok szakszerű megvizsgáláshoz szükséges személyzettel és berendezéssel rendelkezik;

f) mint szakelőadó irányítja és ellenőrzi a parancsnokság hatáskörébe tartozó gázvédelmi anyagi szolgálatot.

A magasabb parancsnokság gáztisztjének kiképző tevékenysége:

a) Saját személyére nézve a szakutasításokat és rendeleteket ismerje, magát állandóan továbbképezze; a vegyiharc és a gázvédelem terén felmerülő újításokat kísérje állandóan figyelemmel. Tapasztalatait igyekezzék a szolgálat érdekében felhasználni.

b) A gázvédelmi szakelőadó egyik legfontosabb feladata a gázvédelmi oktató és egyéb személyzet (tisztok és altisztek) szaktudásának fejlesztéséről való gondoskodás.

c) A parancsnok által ráruházott hatáskörben irányítja és ellenőrzi a csapatok gázvédelmi kiképzését.

A gázvédelmi szolgálatnak a harctéren való sikeres ellátása megköveteli:

a) A gázvédelmi szakelőadó legyen állandóan tájékozott a saját helyzetéről és minden oly harcászati (hadműveleti) intézkedésről, mely a vegyiharcot érinti.

b) Az ellenséges vegyiharchelyzet ismerete a gázvédelem szempontjából igen fontos; ezért a gázvédelmi szakelőadó a hadifoglyok kihallgatásánál minél gyakrabban legyen jelen és igyekezzék tőlük az ellenség vegyiharc-felkészültségére stb. vonatkozó adatokat szerezní.

c) Tartson fenn állandó érintkezést a szomszédok gázvédelmi szakelőadóival.

d) Mérlegelje azokat az eshetőségeket, amelyek a terepalakulat és az időjárás változásai, továbbá az ellenséges gáztevékenység következtében a saját csapat gázvédelmére fontosak.

e) Az előbb felsorolt körülmények mérlegelésével tegyen javaslatot parancsnokának oly intézkedésekre, amelyek az ellenség gáztámadásával szemben a csapat harcképességét megóvják.

f) Ellenséges gáztámadások és ködösítések esetében a gáztiszt azok műszaki részleteit állapítsa meg, azokat saját tevékenységük érdekében értékelje ki, tartsa nyilván és jelentse parancsnokának.

2. Zlj-nál (oszt-nál) csapattestnél 1—1 gáztiszt, kötelmeiket az E—11. Gázv. Szolg. Ut. 62. p.-ja szabályozza. **29.**

3. Alosztálynál a gáztiszt helyettes. Felszerelése: a gáztiszt helyettesi felszerelés. Kötelmei E—11. Gázv. Szolg. Ut. 63. pontja szerint. **30.**

4. Gázfelderítő járőr (1 pk. + 6 fő) utász- és árkászszázadonként 1 van. **31.**

Feladata: gázzal szennyezett területeken elsősorban a szabadon hagyott utakat felderíteni, azután a szennyezett részek határait felderíteni és kitűzni.

Felszerelése: 1 gázfelderítő készülék, minden embernél könnyű gázvédő ruha, területek megjelölésére kitűző eszközök és 100 kg klórmész.

Teljesítménye: 1 felderítő járőr 1 óra alatt felderít:

a) szennyezett területen, ellenséges behatás nélkül 100×1000 m területet.

b) műszaki záron való áthatolásnál 2×100 m szennyezett területet.

Beosztása: gázveszélyes területeken való áthatolásnál a harcfelderítő részeknél.

Az önálló árkász szakaszok, bár szervezetszerű gázfelderítő járőrrel nem rendelkeznek, 1 vh. jőr.-felszereléssel el vannak látva.

A gázfelderítő járőr egyben lángszórós járőr is.*

32.

5. Feladata: főleg ellenséges erődök, páncéljárművek, harckocsik leküzdése, általában pedig házak, gyúlékony tereptárgyak, tehergépkocsik lángbaborítása. (Különösen ejtőernyős csapatok használhatják előnyösen.)

Felszerelésére példa: 6 (+ 1 tartalék) kézi lángszóró + 2000 liter égő olaj, megfelelő számú gyújtó, töltő eszközök, 1 kézi lángszóró töltése kb. 4.5 liter = 3.8 kg égő olaj. Javadalmazás, tartalék égő olaj, gyújtó és légpalack a hdt. mű. oszlopnál, kézi lgsz. felszerelésenként.) Teljesítmény: Működési idő 6—8 mp., amely a megszakításokkal 7—8 lángcsapásra elegendő. 1 lángcsapás távolsága = 15—18 m.

33.

6. Tüzér gázmentesítő járőr*) (1 pk. + 6 fő). Hadtestenként a gázmentesítő században összevonva csak vegyiharc esetén kerülnek az útegekhez és mérőszázadhoz.

Felszerelésére példa: 7 készlet gázvédő ruha, 2 gázfelderítő készülék, gázmentesítő anyagok és eszközök.

*) Mennyisége és felszerelése a mindenkori szervezés szerint.

Fontosabb eszközök.

1. **Gázálarc:** (álarc, betét, hordtáska, több pár páramentesítőlemez, törlóruha). Minden embernél 1 gázálarc. 34.
 Álarc és betét tartalékkészletként tapasztalat szerinti százalékban a csapatnál, a hdt. mű. oszlop vegyiharc-részlegénél, valamint a műszaki szeroszlopnál is tárol.

2. **Gázsebcsomag:** (több klórmészkeszítménnyel töltött dobozka, felszívó papírcsiktömb, tartódoboz). Minden embernél 1 darab. 35.

3. **Oxigénlégző:** Minden zlj-nál, osztálynál 2—2 db. 36.
 (álarc, összekötőtömlő, bordáshűtő, lúgosszelence, légszak a védő fémburokkal és hordszíjjal, nyomásmérő az összekötő pc. gumitömlővel, háromágú csatlakozó, oxigénpalack, láda és tartozékok) a „mentő járőr“ részére.

4. **Ködgyertya:** kellálladék szerinti ködgyertya- mennyiség. Utánpótlás a hdt. műszaki oszloptól. 37.

2 kg-os ködgyertya: Berger-keverékkel töltve kb. 100×10 m alapterületet ködösít el 4 percen keresztül.

Alkalmazása: önködösítés, ellenséges tűzfegyverek vakítása, ellenséges tűz alól való kivonás, állásváltoztatás, ellenségtől való leválás elősegítése.

Tü. ütegeknél és mérő szd-oknál tü. gázmentesítő járőr (1 pk. + 6 fő).

Felszerelésére példa: 7 készl. gázvédőruha, 2 gázkimutató, gázmentesítő anyagok és eszközök.

Részleteit az E—11. Gázv. Szolg. Ut. 11. sz. melléklete tartalmazza.

TUDOMÁNYI *

ZMNE

Egyetemi Központi Könyvtár

84715032

Vegyi harc alakulatok.

HIVATÁS.

Terepszennyezés, gázmentesítés, ködösítés, gázfel- **38.**
derítés, műszaki mentési munkálatok ellátása gázzal el-
árasztott területen, közreműködés a gázvédelemben,
továbbá a műszaki erődharc, robbantás, műszaki zá- **17**
rás és erődítés, általában minden szárazföldi utásztény-
kedés.

SZERVEZÉS.

Gépkocsizó vegyi harc zászlóalj.

A gépkocsizó vegyi harc zászlóalj áll: a zászlóalj- **39.**
törzsből, gépkocsizó és gépesített vegyi harc századokból,
valamint a vonatból.

A zászlóaljparancsnokság (törzs) nagyobb vegyi-
harcfeladatok szakszerű vezetésére hivatott. A törzsben
van bizonyos számú különleges berendezésű kis harc-
kocsi is, melyek ködösítésre és szennyezésre egyaránt
alkalmasak.

A zászlóaljvonatban van egy gépkocsizó vegyi harc-
fürdőállomás. Kőolajtüzeléssel, 180—200 fő óránkénti
fürdetési teljesítménnyel. Ezenkívül néhány tehergép-
kocsi anyagszállításra.

A gépesített vegyiharc század.

40. A gépesített vegyiharc század különleges, terepjáró gépkocsikon mozog és a gépkocsikra szerelt gázműszaki eszközökkel rendelkezik. Úgy szennyező, mint gázmentesítő tevékenységét 10—12 km óránkénti sebesség mellett menetközben is végezheti.

Főleg utakon alkalmazzuk.

Szakjárművei: a rendes nyomtávú Dovunque-gépkocsi és a keskeny nyomtávú caretta. Mindkettő szennyezésre és ködösítésre egyaránt alkalmas.

I. és II. szakaszának hivatása a szennyeződés és ködösítés, a III. szakaszé a gázmentesítés. A szakaszok két rajosak. A IV. szakasz géppuskás, 2 géppuskával. Vegyiharc-ténykedésre csak osztatlanul, mint egész század alkalmazható.

A gépkocsizó vegyiharc század.

41. A gépkocsizó vegyiharc század gépkocsikon mozog és összes eszközeit gépkocsin viszi magával. Szaktevékenységét gépkocsiról szállva, mint a fogatolt vegyiharc század gyalog végzi.

Felszerelése, mely a fogatolt vegyiharc századokéval azonos, kézi vontatású taligák, minden terepen használhatja.

Bevetéshez, — mert gépkocsizó — gyorsan eltolhatjuk az alkalmazás helyére, ahol ugyanolyan teljesítménnyel működik, mint a hadtestek fogatolt vegyiharc századai.

Szervezete: I. és II. szakasz (á 3 raj) vegyiharcos, a III. szakasz géppuskás 2 géppuskával.

Vegyiharcfeladatokra csak osztatlanul alkalmazható.

A fogatolt vegyiharc század.

42. Gyalog mozog, eszközei kocsira málházottak, ennek-folytán mozgékonyasága csekély.

Szervezete: mint a gépkocsizó vegyiharc századé.

Vegyiharc alakulatok anyagi javadalmazása:

43.

Mely alakulatnál?		M-anyag		K ö d s a v		Klór-mész			
Fog. vh. szd.	csapat	4 t	15 t	csapat	1·8 t	4 t	csapat	3 t	6 t
	mű. oszl.	11 t		mű. oszl.	2·2 t		mű. oszl.	3 t	
	szennyező kanna 150 db.		kődgyertya 280 db.		—				
Vegyiharc	gk. szd.	15 t	vasúton*	4 t	vasúton*	6 t		vasúton*	
	szennyező kanna 200 db.			kődgyertya 280 db.					
	gs. szd.	30 t		20 t		12 t			

* *Megjegyzés:* A gépesített és gépkocsizó vegyiharc századok csak annyi, a fenti mennyiségen felüli anyagot visznek magukkal (készülékek feltöltve), hogy vegyiharc-tevékenységüket megkezdhetik. A ténykedés folytatásához a vasúton szállított anyagot 1—2 órán belül a munkahelyre ki kell szállítani.

A lángszóró század.

Hivatása: a gyalogság rohamozó egységeire elosztva (lángszóró szakaszonként) azok harctevékenységének megtámasztása. 44.

Alkalmazási lehetőségei: főleg erődök elleni harcban, de egyébként is, egyes makacsul kitartó ellenséges ellenállási góccok „kipörkölése”; páncélos járművek közelharcban való leküzdése; esetleg katonai célú gyűjtőátadásoknál közreműködés.

Alkalmazási elvei:

Szervezete: A lángszóró század 4 szakaszból, minden szakasz négy rajból áll. Rajonként 6, tehát szakaszonként 24 háti lángszóró készülék van.

Felszerelése, anyaga: Egy lángszóróban 12 l égő olaj van. A század összes készülékeinek egyszeri feltöltéséhez tehát 1152 l égő olaj kell. A század (csapat- és vonatjárművein) 6400 l égő olajat visz magával (1 javadalmazás) 32 drb hordóban.

A készülék súlya feltöltve 26 kg. Az üzembehelyezéskor 16—18 légköri nyomás (nitrogén) a lángot kb. 20—25 m távolságra löveli. Működési ideje egyfolytában kb. 20 másodperc, ami lángcsapásonként alkalmazáskor (ez a szabály) a gyakorlatban kb. 10 lángcsapást jelent.

45. Gépesített-, gépkocsizó és fogatolt vh. szd. teljesítő-képessége naponta (10 munkaóra).

I. Terepszennyezés:¹

Melyik vh. század?	Mennyi		Szennyezési fok	Megjegyzés
	terület	tonna		
Gépesített vh. szd. (2 szak. van terepszennyezésre képesítve)	30 km ²	30 t	100 g/m ² (2)	A szennyezés módja: foltszennyezés 10 munkaórából: 5 üzemóra, 5 óra hordócsere, pótlás + eszközök gáztalanítása
Gk. és fogatolt vh. szd. (2 szak. van terepszennyezésre képesítve)	6 km ²	15 t	250 g/m ² (2)	A szennyezés módja: foltszennyezés

¹ A terepszennyezésre vonatkozó adatok a fog. szak-ig és az egyes gépesített eszközökig kikísérletezettek, a többi adat csak hozzávetőleges.

Terepszennyezésnél a vh. szd-ok egysége nem bontható meg, mert szd-onként csak 1 vh. fürdőállomás van.

Több napra terjedő folyamatos terepszennyezési feladatnál az 1. napon használt n. gázv. gumiruha megfelelő gázmentesítése után is csak 1—2 nap múlva válik ismét használhatóvá. Ezért a 2. naptól kezdve a szükséges n. gázvédő ruházatot külön kell biztosítanunk. Erre a célra rendelkezésre áll a hdt. mű. oszlopnál 1 vh. szak. n. gázv. ruha javadalmazás.

² Gépesített szd. szennyezési foka 100 g/m^2 töménységtől 500 g/m^2 töménységig fokozható, mely esetekben a szennyezendő terület ténylegesen szennyezett részének nagysága arányosan csökken (Foltok ritkulnak, viszont a gőzhatás fokozódik).

A gk. és fogatolt vh. századok szennyezési fokát (250 g/m^2) a taligás eszközök kézivontatása (gyalogmenet üteme) miatt szennyezési fokát ne csökkentjük, de ne is fokozzuk.

II. Kődösítés.³

46.

Melyik vh. század	Mennyi		Megjegyzés
	terület	tonna anyaggal	
Gépesített vh. szd. (2 szak. van ködösítésre képesítve)	$4 \times 0.2 \text{ km}$ vagy $2 \times 0.4 \text{ km}$	20 t	10 munkaórából; 5 óra üzemóra, 5 óra utánpótlás, hordócsere
Gk. és fogatolt vh. szd. (2 szak. ködösítésre képesítve)	$0.8 \times 0.2 \text{ km}$	4 t	50 percig 1 órás megszakításokkal, 3 ízben

³ A ködösítésre vonatkozó adatok a fog. szd-ig és az egyes gépesített eszközökig kísérletezettek, a többi adat csak hozzávetőleges.

Kődösítésnél a vh. szd-ok szakaszokra oszthatók, tartaléklégpalackokról azonban gondoskodni kell, mert szd-onként csak 1 légsűrítő van.

Más számvetési adatok:

Gépesített vegyiharc század felszerelésében lévő anyagával szakaszonkénti lépcsőzetes bevetés mellett 2 órán át ködfüggönnyt tarthat fenn, éspedig

Szélirány mellett	A ködfüggöny szélessége
↑ vagy ↓	kb. 1000—1500 m
← vagy →	kb. 8000 m
↗ vagy ↘	kb. 4000 m

A 2 óra működés után hordócsere, palacktöltésre stb. 1 óra szükséges, mely idő után az egész század újra működőképes. Ha tartalék palackok vannak, akkor az 1 órás szünet nem szükséges.

Gépkocsizó, valamint fogatolt vegyiharc század a felszerelésben lévő anyagával szakaszonkénti lépcsőzetes bevetés mellett 5 órán át ködfüggönnyt tarthat fenn, éspedig

Szélirány mellett	A ködfüggöny szélessége
↑ vagy ↓	200 m
← vagy →	1000 m
↗ vagy ↘	500 m

III. Gázmentesítés.⁴

Melyik vh. század?	Mennyi		Megjegyzés
	terület	tonna klórmész	
Gépesített vh. szd. (1 szak. képe- sitve)	24.000 m ²	12 t (0.5 kg/m ²)	10 munkaórából: 5 üzemóra, 5 óra utánpótlás stb., gázmentesítés. A gázmentesítési fok a gk. sebes- sége szerint vál- tozó, átlag 1 kg/m ²
Gk. és fog. vh. szd. 2 szak. képe- sitve)	12.000 m ²	6 t (0.5 kg/m ²)	Gázmentesítési fok: 0.5 kg/m ² áthatalásra, hu- zamosabb tartóz- kodásra 1 kg/m ² , tehát az előző terület fele

⁴ A gs. eszközök gázmentesítő teljesítményi adatai csak kisebb területekre vonatkozóan szabatosak és kísérletezettek.

Több napra terjedő folyamatos gázmentesítési munká-
latok esetében a n. gázv. ruházat biztosítása az 1. szerint
történik.

Ha gáztalanítási feladatoknál a szakaszokat megosztva
alkalmazzuk, akkor gondoskodnunk kell a vh. fürdőállomás
megfelelő mozgatásáról.*

* Ha ez nem lehetséges, akkor a szakaszokat kell a
fürdőálls.-hoz szállítanunk.

Szükségszerű gázmentesítési eljárások:

a) Fa eltüzelése: A gázmentesítendő terület minden
m³-re 2 kg fa + 0.25 l petroleum és utókezelésre 50—100 g
klórmész/m².

b) Jól égő folyadék (pl. petroleum) 1 kg/m² és utókeze-
lésre 50—100 g klórmész/m².

c) Áthidalás szalmával, rőzsével, pallóréteggel.

d) Felásás: munkateljesítmény 10—15 perc/m² legalább
30 cm mélységig.

48.

IV. Gázfelderítés.

1 gázfelderítő járőr teljesítménye: 100×1000 m/óra.
Gázfelderítő járőr van:

a gépesített vegyiharc századnál 3, a gépkocsizó és fogatolt vegyiharc századoknál 2. (Ezenfelül az árkász- és utászszázadoknál 1—1.)

Kiegészítő adatok.

Gépesített vegyiharc század.

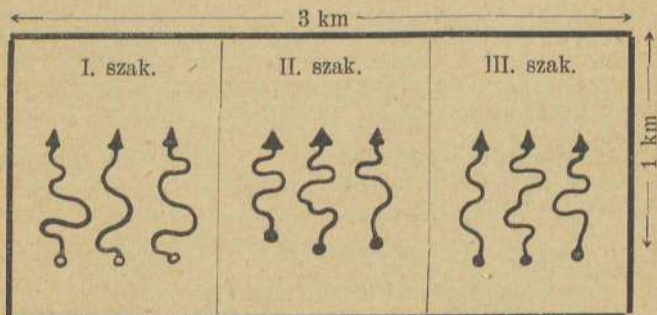
49.

I. Szennyezett terület felderítése:

a) **Alanyi módszerrel** (látás, szaglás, növényzet elváltozása révén, frissen látható jelek alapján).

A gs. szd. mindhárom szakasza a gyanús terepet átfésüli.

Teljesítmény: szakaszonként $1 \text{ km}^2/\text{óra}$.

b) **Tárgyi módszerrel** (szakaszfelszerelés segítségével) 3 gázfelderítő járőr a fontos terepszakaszokat, hápokul, ütegállásokul, nehézfegyver tüzelőállásokul, tartalékok gyülekezésére alkalmas helyeket gázkimutató készülékekkel megvizsgálja.

Teljesítmény: 1 háp. területe: 5 perc, 1 figyelő területe: 5 perc, 1 üteg területe: 10 perc. (A felderítendő területre való menet ideje nincs beszámítva.)

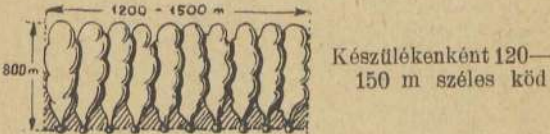

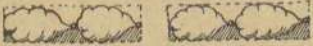

II. **Gázmentesítés:** 1000 m hosszú, 4 m széles sávot.

A III. szakasz két gázmentesítő gépkocsi váltott alkalmazása mellett a hordócserekre stb. szükséges időt beszámítva gázmentesít:

1. huzamosabb tartózkodás céljaira 1 kg/m² klórmésszel 60 perc alatt;

2. csupán áthatolás céljára 0,5 kg/m² klórmésszel 30 perc alatt.

III. **Ködösítő képessége** 1 órás működésnél összes eszközeinek (6 Dov. + 4 Car.) kivételesen egyidejű bevetése mellett:

Szélirány	Elködösített terület
	
	 <p data-bbox="640 1043 919 1099">á 800—1000 m összesen 8.000—1.0000 m</p>
	 <p data-bbox="640 1161 919 1295">Mint az első esetben, de a széliránynak és sebességnek megfelelő oldal-eltolódással</p>

Többórás működésnél: A készülékek töltése miatt a teljesítmény egyenlő $\frac{1}{2}$.

IV. Terepszennyezés 1 napi (10 órás) munkánál:
Alapteljesítmény: 30 t M./30 km.²

Szennyezés foka	Foltok száma	Egy folt nagysága m ²	A szennyezés hatásos marad	Valóban szennyezett terület	Megjegyzés
gr/m ²					
100	720	100×4	1	30	A foltokat az egész területen elosztva
200	360		2	15	A foltokat az egész területen elosztva
300	240		3	10	A foltok az elg. felé eső területrezen úgy, hogy 1 km ² -re 24 folt essék
400	180		4	7.5-8	
500	150		5	6	

A szennyezési fokot csak a gépesített századnál változtathatjuk a szükség szerint. A fogatolt és gépkocsizó századoknál 250 gr/m² fokot lehetőleg ne változtassuk.

II. A keskeny nyomtávú vegyiharc gépköcsi.

(Caretta)

Megnevezés	„M“-anyag	Ködanyag
Tartályok:	2 db. à 200 l (260 kg)	1 db à 300 l (600 kg)
Összes befogadó-képesség:	400 l (520 kg)	300 l (600 kg)
Légpalack:	10 l ürtartalmu, 150 légkör nyomás alatt	
Teljesítő-képesség:	Egyszeri töltéssel, 10 km/óra sebesség mellett 1300 m hosszú és 4 m széles sávot szennyez 100 gr/m ² szennyezési fokkal 8 perc alatt. Nagyobb szennyezési fokot a sebesség megfelelő csökkentésével érhetünk el.	A széliránytól erősen függően kb 30×100×500 m-es ködfalat 35 percen át tarthat helyben állva
Hordócsere:	30—40 perc	15—20 perc

Gázmentesítésre a caretát, annak viszonylag csekély teljesítőképessége miatt, csak kisegítésül alkalmazzuk.

III. A vegyi harc harckocsi.

(Ansaldo)

Megnevezés	„M”-anyag	Ködanyag
Tartályok:	2 drb á 100 l (130 kg)	2 drb á 100 l (200 kg)
Összes befogadó-képesség:	200 l (260 kg)	200 l (400 kg)
Légpalack:	7 l irtartalmú, 150 légkör nyomás alatt	
Teljesítő-képesség:	Számvetéseknél csekély teljesítménye nem jön tekintetbe. Kisebb kiegészítő szennyezésre és ködösítésre, főleg ellenséges gyalogsági tűzben használjuk	
Töltés:	30 perc	

Gázmentesítő eszközül nem alkalmas.

IV. A gépesített vegyiharc-eszközök fontosabb adatai.

I. A különleges terepjáró vegyiharc-gépkocsi.

(Dovunque)

Megnevezés	„M”-anyag	Ködanyag
Tartályok :	4 drb á 200 l (260 kg)	2 drb á 300 l (600 kg)
Összes befogadó-képesség :	800 kg (1040 kg)	600 l (1200 kg)
Légpalack :	24 l ürtartalmú, 150 légkör nyomás alatt	
Teljesítő-képesség :	Egyszeri töltéssel, 17 km/óra sebesség mellett 2500 m hosszú és 4 m széles sávot szennyez 100 gr/m ² szennyezési fokkal 10 perc alatt. Nagyobb szennyezési fokot a sebesség megfelelő csökkentésével érhetünk el	A széliránytól erősen függően kb 50 × 150 × 800 m-es ködfalat 60 percen át tarthat helyben állva
Hordócsere:	60—80 perc	30—40 perc

Gázmentesítő gépkocsiként alkalmazva 24 hordó (à 50 kg) = 1200 kg klórmész fogad be. Ezzel a feltöltéssel, m²-ként 1 kg klórmész felhasználása mellett 6 km/óra sebesség mellett 3 perc alatt 300 m hosszú és 4 m széles sávot gázmentesít. Ezután kb. 30 percig tartó hordócsere szükséges.

Gépkocsizó és fogatolt vegyiharc század.

V. Vegyiharc taligás készülék.

Kétkeréken mozgó, kézivontatású taliga, melyre 50 l ürtartalmú, különleges vashordó szerelhető. A hordóban a feladat szerint „M“-anyag, vagy ködsav van. A vegyi anyagot sűrített levegő hajtja ki a hordóból.

Egy hordónyi „M“ anyaggal 250 gr/m^2 szennyezési fok mellett, foltszennyezéssel kb. 1000 m^2 -nyi terület szennyezhető.

Egy hordónyi ködsav 30 percen keresztül kedvező szél- és időjárási viszonyok mellett kb. $20 \times 40 \times 150 \text{ m}$ ködfalat tart.

VI. „F“-kanna (szennyező kanna).

Kb. 8 l ürtartalmú, tehát kb. 10 kg „M“ anyag befogadására alkalmas bádgedény. Belőle az anyagot vagy locsolón keresztül kilocsoljuk, vagy — aknaszerűen alkalmazva — a hozzátartozó gyujtószerral az egész kannát robbantjuk.

Locsolással egy kannányi „M“-anyaggal, foltszerűen kb. 50 m^2 területet szennyezhetünk (szennyezési fok kb. 250 gr/m^2).

Ha a kannát robbantjuk, tartalmának legnagyobb része kb. 8 m átmérőjű kör területén belül, a robbantás helyétől a szélek felé erősen ritkuló töménységben oszlik el.

VII. A ködgyertya.

A 2 kg-os ködgyertya kedvező viszonyok mellett kb. $20 \times 40 \times 80$ ködfalat 5 percen át tart.

五 11